

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Efterretninger

om

Viborg Kathedralskole

i

Skoleaaret 1854—1855.

Med Indbydelse til Skolens offentlige Examina i 1855.

Af Rector F. C. Olsen.

Kjøbenhavn.

Bianco Luno's Bogtrykkeri.

1855.

I. Disciplene.

Skolen havde 62 Disciple i Juni 1854. Deraf dimitte-
redes 4 til Kjøbenhavns Universitet: Julius Christoffer Wil-
helm Schousboe, Claus Frees Hornemann, Niels Andreas
Buchwaldt og Michel Kjeldsen. I Skoleaarets Lob ud-
meldtes: J. F. S. Overgaard, R. C. A. Jensen Melbye og
L. Valle, alle paa Grund af Fædrenes Forflytning. Des-
uden er udtraadt ved Enden af Mai een ikkestuderende Di-
scipel af Skolen for at gaae over til en speciellere Forbe-
redelse, nemlig Johannes Ivar Bruun Wiðtoft. Indtraadte
i Skolen ere 19 Disciple, nemlig ved Skoleaarets Begyndelse
18: D. C. Smidth, H. L. Smidth, L. C. F. Møller, N.
M. Frost, N. Samson, J. M. Buch, J. L. Aagaard, Chr.
H. L. Harthausen, J. A. B. Vorgen, F. B. F. Dige, H.
J. Hagemann, L. S. Buchwald, J. Buchwald, J. G. Aa-
gaard, C. T. Bahnson, J. C. Venken, D. Rygaard, A.
Samson og senere 1, nemlig D. Gedde. Skolen tæller nu
(i Juni 1855) 73 Disciple, som ere fordeelte i dens 7 Klasser
saaledes:

7 Klasse.

A. 1. Georg Henningsen (afdøde Hattemager i Viborg,
G. Chr. Henningsen). 2. Christian Julius Thorup (afd.
Kjebmand og Procurator Thorup i Skive). 3. Heinrich
Christian Rasborg Sørensen (Landsmaaler Sørensen, Eier af
Kallestrup). B. 1. Georg Brahm (Pastor Brahm i Tæbring

paa Morsøe). 2. Julius Harthausen (Kammerjunker Harthausen, Herredsfoged i Lyøgaard Herred).

6 Klasse.

1. Jesper Jespersen (Overretsprocurator Jespersen i Viborg). 2. Wilhelm Carl Christian Schousboe (Pastor Dr. Schousboe i Oddense). 3. Viggo Joachim Coelestinus Hindberg (Pastor Hindberg i Viborg). 4. Frederik Wimmer (Plieson af Bogtrykker Bisping i Viborg). 5. Hakon Peter Borring (Informator Borring i Kjøbenhavn). 6. Ditlev Christian Smidth (Cancelliraad Smidth, By- og Herredsfoged i Skive).

5 Klasse.

1. Christian Frederik Reiß (praktiserende Læge D. Reiß i Raskov). 2. Johannes Herman Bagger (Pastor Bagger i Alslev paa Morsøe). 3. Sophus Marius Repsdorph (Procurator Repsdorph i Holstebro). 4. Hans Ludvig Smidth (Broder til Nr. 6 i 6te Kl.). 5. Axel Thor Scia-vitsky Dalberg (Kammerraad Dalberg, Amtsforvalter i Viborg). 6. Hans Jacob Møller (Provst Møller i Breum). 7. August Gottlieb Wilhelm Kühnell (By- og Herredsskriver Kühnell i Holstebro). 8. Loreng Høier Buchwaldt (Kjøbmand S. Buchwaldt i Viborg). 9. Frederik Emil Prahl (Provst Prahl i Gudum). 10. Jens Peter Deigaard (Overretsprocurator Deigaard i Viborg). 11. Julius Christoffer Gedde (Capitain v. Gedde, af Domkapitlet befastet som Landsforvalter paa Læsøe). 12. Ikkestuderende: (a.) Christian Jensen (Proprietair Jensen til Lundgaard). 13. (b.) Frederik Wilhelm Joachim Adolf Boye (Kjøbmand B. Boye, Capitain ved Brandcorpsen i Viborg).

4 Klasse.

1. Oluf Magnus Michael Farsøe (Møller Farsøe i store Nyde Mølle ved Holstebro). 2. Frederik Carl Christian

Andersen (Bundtmager Andersen i Viborg). 3. Christian Frederik Bretton (Kammerherre, Stiftamtmand, Baron L. Bretton i Viborg). 4. Christian Adolf Maria Louis Feilberg (Skolelærer Cand. theol. Feilberg i Lønborg). 5. Henrik Albert Frederik Raaschou (Pastor Raaschou i Høislef). 6. Janus Balthazar Krarup Lind (Pastor Lind i Veirum). 7. Christian Otto Jacob Preisler (Snedermester og Gæstgiver Preisler i Viborg). 8. Ikkestuderende: (a.) Helmuth Andreas Carl Dige (Kjøbmand Dige i Skive). 9. (b.) Frederik Christian Sciavitsky Dalberg (Broder til Nr. 5 i 5te Klasse).

3 Klasse.

1. Ludvig Christian Fog (Uhrmager Fog i Viborg). 2. Frits Rudolf Dohn (Adjunct Dohn). 3. Christian Ludvig Faber (Proprietair Faber til Randrup). 4. Wilhelm Emil Gedde (Broder til Nr. 11 i 5te Kl.). 5. Wilhelm Raaschou (Broder til Nr. 5 i 4de Kl.). 6. Hannibal Jespersen (Broder til Nr. 1 i 6te Kl.). 7. Ferdinand Carl Julius Hübner (Pastor Hübner til Vester-Hornum). 8. Theodor Christian Fabricius Møller (Broder til Nr. 6 i 5te Kl.). 9. Julius Philipsen (Kjøbmand Philipsen i Viborg). 10. Carl Ludvig Balsøe (Kammerraad Balsøe, Toldinspecteur i Viborg). 11. Christian Sophus Borgen (Justitsraad Borgen, Herredsfoged i Middelfom- og Sønderlyng Herreder). 12. Ikkestuderende: Ivar Dvistingaard Jensen (Broder til Nr. 12 i 5te Kl.).

2 Klasse.

1. Gottlieb Nicolai Christensen (Skolelærer Christensen i Viborg). 2. Jens Michael Buch (Farver Buch i Viborg). 3. Natalius Samson (Kjøbmand Samson i Viborg). 4. Carl Frederik Montague Bretton (Broder til Nr. 3 i 4de Kl.). 5. Peter Sørensen (Gaardmand Søren Andersen i Brøndum).

6. Jacob Holm (afd. Pastor Holm til Aggersborg). 7. Johanneſ Midler Valeur (afd. Proprietair Valeur). 8. Drla Julius Sciavitſky Dalberg (Broder til Nr. 5 i 5te Kl. og Nr. 9 i 4de Kl.). 9. Samuel Chriſtian Prahł (Broder til Nr. 9 i 5te Kl.). 10. Julius Sophus Bruno Grønholz (Krigsraad Grønholz, praktiſerende Læge i Høibjerg). 11. Biggo Alexander Gedde (Broder til Nr. 11 i 5te Kl. og Nr. 4 i 3die Kl.). 12. Lauriſ Martin Frederik Søegaard Hofgaard (adopteret af Cancelliraad Hofgaard, Poſtmefter i Viborg). 13. Peter Carl Theodor Wolle (Adjunct Wolle). 14. Chriſtian Holger Ludvig Harthauſen (Broder til Nr. 2 i 7de Kl. B). 15. Jacob Laurentius Aagaard (Paſtor Aagaard i Gjellerup, Hammerum Herred). 16. Niels Martin Froſt (Kjøbmand Froſt i Viborg). 17. Chriſtian Linnemann Valføe (Broder til Nr. 10 i 3die Kl.).

1 Klasse.

1. Adolf Samſon (Broder til Nr. 3 i 2den Kl.). 2. Jens Geert Aagaard (Broder til Nr. 15 i 2den Kl.). 3. Carl Tolſtrup Bahnſon (Adjunkt Bahnſon). 4. Oſcar Nygaard (Conſul, Kjøbmand Nygaard til Volſtrup). 5. Hans Jacob Hagemann (Kjøbmand Hagemann i Viborg). 6. Jørgen Andreas Brynjulf Borgen (Broder til Nr. 11 i 3die Kl.). 7. Otto Auquſt Gedde (Broder til Nr. 11 i 5te Kl., Nr. 4 i 3die og Nr. 11 i 2den Kl.). 8. Frantiſ Wilhelm Ferdinand Dige (Kjøbmand Dige i Viborg). 9. Johan Chriſtoffer Benſen (afdøde Paſtor Benſen i Heilſkov). 10. Ludvig Severin Buchwald (Proprietair Buchwald til Mandrup paa Morsøe). 11. Johannes Buchwald (Broder til Nr. 10).

II. Lærerne og Underviisningen.

Lærefagene og Underviisningstiden har i dette Skoleaar været fordeelt saaledes, som følgende Schema udviser*).

	VII. A&B.	VI.	V.	IV.	III.	II.	I.	Sum af ugl. Timer.
DansF	Wo. 3	Wo. 2	Wo. 2	Wo. 2	Wo. 2	Wo. 3	G. 6	20
TydsF	"	Wo. 3	Wo. 3	Wo. 2	S. 2	S. 5	S. 6	21
FransF	"	R. 2	R. 3	R. 2	R. 4	S. 6	"	17
Latin	D. 9	We. 9	G. 9	G. 9	G. 9	"	"	45
Græsk	D. 6	We. 5	We. 5	We. 5	"	"	"	21
Hebraisk . . .	B. 2	"	"	"	"	"	"	2
Religion . . .	B. 2*)	B. 2	B. 2	B. 2	B. 2	B. 3	B. 3	17
Historie . . .	F. 3	F. 2	F. 2	F. 2	F. 2	R. 2	R. 3	16
Geographie . .	"	R. 2	R. 2	R. 2	B. 2	B. 2	B. 2	12
Naturhistorie	"	F. 2	F. 2	F. 2	F. 2	F. 2	F. 3	13
Naturlære . .	D. 3-2	"	"	"	"	"	"	5
Mathematik .	D. 4-4	D. 4	D. 4	D. 3	D. 2	"	"	21
Regning . . .	"	"	"	"	D. 2	D. 4	D. 4	10
Skrivning . .	"	"	"	R. 3	R. 3	R. 4	R. 4	11*)

Til Tegning er af Adj. Dohn anvendt 3 Timer egentlig med de tre laveste Klasser. I en fjerde Time øves 3die Klasse i geometrisk Tegning. Hver tegnende Discipel deltaget i 2 Timer egentlig. Til Gymnastik anvendes 5 Timer om Ugen fordeelte paa tre Partier efter Disciplenes forskellige Fremgang. Det øverste Parti øves 1 Time egentlig, de to nederste tvende Timer. Svømmunderviisningen finder Sted i Gymnastiktimerne med Tillæg af en sjette Time, saa at hver Discipel kommer til at deltage i den 3 Gange om

*) D. betyder Rector Olsen; We. Overlærer Dr. Wesenberg; R. Overlærer Reiff; Wo. Adj. Wolle; B. Adj. Bahnsen; S. Adj. Sprechelsen; D. Adj. Dohn; F. Adj. Pedersen; G. const. Lærer Greibe. Tvende Tal i en Rubrik betegne Timetallet for hver Klasseafdeling for sig. I Religion har VII, B desuden een særegen Time. Skrivetimerne for 3die og 4de Klasse ere fælleds.

Ugen. Til Sang anvendes 4 Timer ugentlig, hvoraf 3 til de enkelte Stemmer, 1 til det samlede Chor. Adjunct Bahnsou har Inspectionen ved den gymnastiske Underviisning og i Friquartererne.

Kort før Skoleaarets Begyndelse blev Skolens Syngelærer, Telleffen, ansat som Organist i Odense, hvorefter Sangunderviisningen fra den 6te September blev overdragen til Cand. philos. Christian Bull, af hvis Virksomhed Skolen ikke profiterede længer end til Udgangen af Marts d. A., da han frasagde sig sin Function ved Skolen for at forlade Bisborg. Denne Underviisning blev derefter, fra den 8de Mai, overdragen til Hr. H. Amberg.

Ansat som Catechet i Aarhus forlod Adjunct Faber Skolen ved Enden af September Maaned. I hans Steb constitueredes under den 9de December Candidat i Philologien August Carl Greibe, som tiltraadte sine Læretimer strax efter Juleferien. Under Vacancen blev Underviisningen i Latin i 3die, 4de og 5te Klasse besørget af Rector, Overlærer Dr. Wefenberg og Candidat Bull.

Overstgt over Skolens Virksomhed i Skoleaaret 1854—55.

D a n s k.

1 Kl. Dvelse i Dplæsning og grammatikalst Analyse, hvortil Molbechs danske Læsebog er benyttet. Nogle Digte lærte udenad efter Krossings poetiske Læsebog. Formlæren læst efter Wolles „Regler og Bestemmelser“. Dveller i Rettskrivning efter Dictat 3 Gange om Ugen.

2 Kl. Dvelse i Dplæsning og grammatikalst Analyse efter Molbechs danske Læsebog. Formlæren og Sætningslæren repeteret. Som skriftlige Dveller fornemmelig Oversættelse fra Tydsk og skriftlig Gjenfortælling, et Par Gange Oversættelse af samme Dags franske Lectie, og nogle faa

Gange Dictat. Da Klassen har tre Timer Danst, har den hver anden Uge to Gange mundtligt og eengang skriftligt — og hver anden Uge omvendt.

3 Kl. Den ene Time Oplæsning og Analyse; i den anden Time Stil: Dvælses efter Borgens Veiledning, Breve, skriftlig Gjensfortælling, Oversættelse fra Tydsk, historiske og bibelhistoriske Stile.

4 Kl. Dmtrent som i 3die Kl., kun med større Forbringinger til Klassen, og af og til Stile, der danne Overgangen til de egentlige Afhandlinger.

5 Kl. Fornemmelig frie Opgaver (Udarbejdelser over forskelligartede Themaer), hvortil undertiden fuldstændige Dispositioner meddeles af Læreren, — i Almindelighed Momenter og Anviisninger til saadanne.

6 Kl. Religions-, historiske og især frie Opgaver. Fuldstændige Dispositioner til Opgavens Besvarelse meddeles her kun undtagelsesviis, men i Reglen kun oplysende og veisledende Bink.

7 Kl. Dvælses i skriftlige Afhandlinger som i 6te Kl., kun med større Forbringinger til Præstationerne. Litterairhistoriske Foredrag, hvortil Hjortsens Litteraturhistorie benyttes som Grundlag. Prøver af danske Digtere fra forskellige Perioder, forsaavidt de herover kunne erholdes, ere forelæste. Overhovedet sætter Læreren sig det som sin Hovedopgave, ved Siden af de skriftlige Dvælses, paa en saavidt muligt underholdende Maade at bibringe Afgangsklassen en æsthetisk Erkjendelse.

T y d s k.

1 Kl. Af Riises mindre tydske Læsebog er læst og repeteret S. 22—100. Efter Hjorts Grammatik Artiklerne, de regelmæssige og uregelmæssige Verbers Konjugation, Pronomina og Talord. Af Wolles Materialier S. 1—26.

2 Kl. Af samme Læsebog læst og repeteret fra S. 103 til Enden. Af Campes Robinson der Jüngere 2den Deel fra S. 121 til Enden. Af Wolles Materialier S. 27—34 og

37—48; af Grammatiken er læst alt det dertil Svarende og desuden det i foregaaende Klasse Læste repeteret.

3 Kl. Af Hjorts Læsebog læst og repeteret fra S. 91—117; 127—145; 155—164; af Wolles Materialier gennemgaaet S. 48—58. Efter Hjorts Grammatik er Formlæren læst med Udeladelse af det mindre Væsentlige.

4 Kl. Af Hjorts Læsebog Pag. 113—163; 173—183; 312—321. Af Grammatik læst Rjønslæren og Præpositio=nerne, samt repeteret den øvrige Formlære.

5 Kl. Af Hjorts Læsebog læst S. 183—185; 254—287; 288—299; 584—593. Syntaxis foreløbig læst. Tydsk Stiiil eengang om Ugen efter Grønbergs Stiiiløvelser.

6 Kl. Af Hjorts Læsebogs profaiske og poetiske Deel læst adskillige Stykker, deels som foresat Lectie, deels ex tempore. Syntaxen fuldstændig læst og indøvet. Stiiil efter hvilken som helst dansk Bog, i Reglen dog Holsts profaiske Læse= bog (da det nemlig vilde optage for megen Tid, hvergang at dictere et passende Stykke Dansk). Tydsk Litteraturhistorie efter et af Læreren meddeelt Dictat.

Franskt.

2 Kl. Af Borrings Manuel de langue française er læst og repeteret forfra til Side 70. Efter Abrahams's franske Sproglære er læst Læren om Declinationen, de regelmæssige Verbers Conjugation, Rjønsvøiningen, Flcertalsdannelsen, Ad= jektiverne og Pronominerne. Det Læste er indøvet ved et passende Udvalg af Exempler af Sibberns franske Stiiiløvelser.

3 Kl. Af Borrings Manuel des enfants er læst og repeteret fra S. 70 indtil S. 117. I Grammatiken (Abra= hams's franske Gr.) er læst hele Vøiningelæren, med Und= tagelse af Reglerne for Rjønnet, Adverbierne og Præpositio= nerne. Af Sibberns franske Stiiiløvelser er læst et Udvalg af Exempler fra S. 23 indtil S. 49.

4 Kl. I Abrégé du voyage du jeune Anarcharsis er læst og repeteret fra S. 36 indtil S. 53 og fra S. 69 indtil S. 93. Af Abrahams's franske Sproglære er Vøi=

ningslæren læst, Reglerne for Kjønnen undtagne. I Sibberns franske Stiløvelser er læst og repeteret et Udvalg af Exemp-
ler fra S. 13 indtil S. 54.

5 Kl. Som Læsebog er afbenyttet *Abrégé du voyage du jeune Anarcharsis*. I denne er læst fra S. 95 indtil S. 190, med Undtagelse af det 6te Capitel (S. 129—139). Af Abrahams's franske Grammatik er læst hele Boininglæren. Det i Grammatiken læste er indøvet ved et Udvalg af Exemp-
ler i Sibberns Stiløvelser (Pronominerne, de uregelrette Verber og Adverbierne).

6 Kl. I *Etudes littéraires* par Borring er læst S. 1—10, S. 20—62, S. 284—330. Til cursorisk Læsning er afbenyttet *Leçons de littérature et de morale* par Noël, hvori ere læste flere Stykker af Fenelon, Flechier, La Bruyere, Massillon, Mezerai, Buffon, Mably, J. J. Rousseau, Voltaire, Thomas, Bailly, Chateaubriand, Fontanes og Laharpe. Af Abrahams's franske Sproglære er læst hele Boininglæren og de vigtigste Capitler af Syntaxis.

L a t i n.

3 Kl. Af Bergs og Møllers Læsebog 1ste Afdeling læst og repeteret 1ste Afsnit med Forbigaaelse af nogle Exemp-
ler. Efter Madvigs Grammatik læst det Vigtigste af Form-
læren. Det Fornødne af Casuslæren er meddeelt mundtlig.

4 Kl. Af Bergs og Møllers Læsebog 2den Afdeling læst indtil S. 54 og fra S. 69 indtil S. 76. Af Grammatiken er Casuslæren læst og repeteret. Tre Stile om Ugen efter Trojels Exempelsamling.

5 Kl. Ciceros Tale for Roscius fra Amer. og de 4 Taler mod Catilina læste og repeterede. Af Grammatiken læst og repeteret andet Afsnit af Ordfoininglæren. 3 Stile om Ugen efter Jørgerslevs Materialier.

6 Kl. Ciceros Cato Major og Valius læste og repe-
terede, ligeledes 1ste Bog af Livius. Madvigs Grammatik indtil Tillægene repeteret. Skriftlig Stil efter Zumpt's Opgaver to Gange ugentlig.

7 Kl. A og B. Cicero de officiis, tredje Bog af Livius, Taciti Agricola; Horats's Breve (deri de arte poet.) og tredje Bog af Vneiden. Cursorisk: Terentii Phormio, de Stykker af Seneca og Curtius, der indeholdes i Flemmer's Udtog af Solvald. Forf., samt af Curtius Bøgerne 3—6. Madvig's Grammatik repeteret; 3 Stile (Versioner) ugentlig. Den romerske Literaturhistorie efter Tregder; Antiquiteterne efter Bojesen.

Græsk.

4 Kl. Bergs Schema og det Vigtigste af Tregder's Formlære. Dertil sva.ende Exempler af E. Bergs Læsebogs første Cursus; af andet Cursus S. 33—41. Alt læst og repeteret med Undtagelse af Tregder's Formlære.

5 Kl. Xenophons Anabasis, 1ste og 2den Bog læst og repeteret. Tregder's Formlære gennemgaaet.

6 Kl. Homers Odyssee I—IV, vs. 500 læst og repeteret; Tregder's Formlære repeteret.

7 Kl. A og B. De to første Bøger af Xenophons memorab. Socr., Platos Apol. Socratis; syvende og ottende Bog af Iliaden samt de tragiske Stykker af Tregder's Anthologie. Det Fornødvære af Ordfoiningslæren læst efter Madvig's Gram., Formlæren repeteret efter Tregder's. Med VII, A repeteret den græske Mythologie efter Tregder.

Hebraisk.

7 Kl. B. Læst og indøvet det Vigtigste af Whittes hebraiske Sproglære, samt læst og repeteret de 20 første Capitler af Genesis.

Religion.

1 Kl. De 3 første Parter af Luthers lille Katechismus. Af Daugaards og Stochholms Bibelhistorie det gamle Testamente og de 14 første Stykker af det nye.

2 Kl. Af Daugaards og Stochholms Bibelhistorie det

nye Testamente fra det 15de Stykke, samt repeteret det gamle; af Valles Lærebog Cap. 1—3, § 5.

3 Kl. Af Valles Lærebog Cap. 3, § 5 — Cap. 5 (incl.). Af Herølebs større Bibelhistorie: forfra indtil 2den Afdelings 4de Periode.

4 Kl. Af Valles Lærebog Cap. 7 og 8, samt repeteret de 5 første Cap. Af Herølebs Bibelhistorie: fra 2den Afdelings 4de Periode til Pag. 140.

5 Kl. Efter Gads Lærebog fra § 40 til § 71. Herølebs Bibelhistorie: fra Pag. 147—217.

6 Kl. Efter samme Lærebog § 67 til § 102. Herølebs Bibelhistorie fra 4de Afdelings 4de Periode indtil Enden, samt repeteret hele Bibelhistorien.

7 Kl. B. Efter samme Lærebog: § 109 indtil Enden, samt Indledningen og 1ste Cap. (med Forbigaaelse af § 33 til § 39). A har repeteret hele Lærebogen.

Bibellæsning. 7 Kl. A og B har læst de 11 sidste Cap. af Johannes Evangelium i Grundsproget. Med de andre Klasser er læst forskellige Dele af det nye Testamente (for-nemmelig Evangelierne) i Modersmaalet.

Historie.

1 Kl. Efter "Historiens vigtigste Begivenheder", fragmentarisk fremsillede af H. A. Rosod, med Forandringer og Tillæg af S. P. Thrige, er gennemgaaet og repeteret den gamle Historie.

2 Kl. Efter samme Lærebog er læst og repeteret: Middelalderens og den nyere Historie indtil den franske Revolution.

3 Kl. Læst og repeteret Danmarks Historie efter Allens Fødrelandshistorie, dog saaledes, at en stor Deel af, hvad der nærmest henhører til Kulturhistorien og i sin Fremstilling er mere beskrivende end fortællende, er forbigaaet.

4 Kl. Læst og repeteret den gamle Historie samt et Udtog af Danmarks Historie.

5 Kl. Læst og repeteret den gamle Historie, Sverrig

og Norge. Tillige er Danmarks Historie repeteret i et Udtog.

6 Kl. Læst og repeteret Sverrig, Rusland, Polen, Preussen, det byzantiniske Rige, Tyrkiet, Araber, Mongoler, Perser, Chinese; dog have Disciplene Jespersen og Hindberg istedetfor de 6 sidste anførte Stater (hvilke de læste ifjor) i dette Aar læst England.

7 Kl. A. Verdenshistorien efter Kosods Udtog er repeteret og ligeledes Danmarks Historie efter Allen.

7 Kl. B. Repeteret Verdenshistorien og Danmarks Historie, men ikke paa samme Maade, idet de historiske Begivenheder ere behandlede i Dvercensstemmelse med Lærebogen ethnographisk, hvorimod de i 7 Kl. A. tillige ere behandlede synchronistisk.

Geographie.

1 Kl. Ingerslevs mindre Geographie er læst saaledes, at det med smaa Stiil Trykte heelt igjennem er forbigaakt, og i de fire sidste Verdensdele ogsaa en Deel af det Dyrige.

2 Kl. Af Munthes Geographie udg. af Belschow er læst Indledningen til Europa; Danmark, Norge, Sverrig, Rusland, Preussen og Tydskland.

3 Kl. Efter samme Lærebog er læst: det britiske Rige, Portugal og Spanien, Frankrig, Schweiz og Italien.

4 Kl. Efter samme Lærebog er læst og repeteret: Tyrkiet og Grækenland, Asien, Africa og America indtil Mellemamerica.

5 Kl. Efter samme Lærebog er læst og repeteret: Asien, Africa, America og Australien.

6 Kl. Efter samme Lærebog er læst og repeteret: De fem Verdensdele. Ved Europa er afbenyttet Schouws Skildring af Europa.

Naturhistorie.

1 Kl. Denne Klasse har, deels efter mundtlige Foredrag, deels efter Braunsens og Dreiers Lærebog læst og

repeteret Pattedyrene og første Afdeling af Fuglene; dog saaledes, at flere af Bogens Paragraffer, hvis Indhold ansaaes for at være for vanskeligt for denne Klasse, bleve forbigaaede.

2 Kl. Læst Krybdyr og Fiske. Disse tilligemed Pattedyr og Fugle ere repeterede.

3 Kl. Læst de beenløse Dyr, som tilligemed Baandedyrene ere repeterede.

4 Kl. Læst Botaniken, som tilligemed Zoologien er repeteret.

5 Kl. Læst Mineralogien, Geologien og den comparative Physiologie. Dette tilligemed Zoologien og Botaniken er repeteret.

6 Kl. Den hele Zoologie og Botanik tilligemed Mineralogien efter Funks Lærebog og Geologien samt et kort Omrids af den comparative Physiologie, begge efter Dictat, ere repeterede i denne Klasse.

Naturalære.

7 Kl. A. Drstedes „Naturalærens mechaniske Deel“ og Silfverbergs „Naturalærens chemiske Deel“ gjenningaaede.

7 Kl. B. Drstedes „mechaniske Deel“ forfra til Fald paa Skraaplanet S. 170.

Mathematik.

1 Kl. Praktisk Regning efter Mundts og Ursins Regneböger, især Brok og Reguladetri i hele Tal.

2 Kl. Praktisk Regning (Reguladetri i hele Tal og i Brok).

3 Kl. Bergs Arithmetik. De første Capitler og Sde Capitel om Vogstavregning. Forøvrigt praktisk Regning (Reguladetri i Brok og Dvellsøopgaver af blandet Indhold).

4 Kl. Bergs Arithmetik, Art. 68—112, Ramus's Geometri forfra til Art. 57.

5 Kl. Bergs Arithmetik, Art. 99—189. Ramus's Geometri, Art. 47—96.

6 Kl. Bergs Arithmetik, Art. 161—238. Ramus's Geometrie, Art. 109—128, med Forbigaaelse af Art. 111, 114, 115 og 116.

7 Kl. A. Den mathematistiske Geographie efter Steen. Gjennemgaaet og repeteret det hele mathematistiske Cursus i Arithmetik, Geometrie, Stereometri og Plantrigonometrie efter Berg og Ramus.

7 Kl. B. Bergs Arithmetik, Art. 204 til Enden. Ramus's Geometri, med Undtagelse af § 3 og nogle af de vaanskeligste Problemer. Plantrigonometrien efter Ramus.

Tegning.

Frihaandstegning i de tre første Klasser efter Høsteds Fortegninger. Desuden har 3die Klasse een Gang ugentlig havt geometristisk Tegning.

III. Videnskabelige Samlinger.

Den zoologiske Samling

har iaar faaet følgende Tilvært ved Bistand af det zoolog. Museum i Kjøbenhavn.

A. Skeletter, Cranier m. m.

Et Høkkefælet.

Et Skildpaddecranium.

Foden af en Hest, en Dyr, et Svinn.

Barde af en Hval.

B. Udstoppede Pattedyr.

Æsel.

Abbe (Cebus).

Flagermus.

Muldværp.

Motte.

Egern.

Pindsvinn.

Væsel.

C. Udstoppede Fiske.

Åborre.

Makreel.

Gebbe.

Lax.

Højspætte.

Snurhane.

Steenbider.

Karpe.

Stør.

D. Fiske i Spiritus.*)

Ephippus Faber.
 Julis vulgaris.
 Cottus tricuspis.
 Aspidophorus decagonus.
 Gunnellus fasciatus.
 Zoarces viviparus.
 Echeneis Remora.
 Caranx Plumieri.
 Argyreiosis vomer.
 Exocoetus volitans.
 Gasterosteus oculatus.
 Syngnathus æquoreus.
 Hippocampus guttulatus.
 Clupea Sprattus.
 Salmo arcticus.
 Mallotus arcticus.

Petromyzon Planerl.
 Carcharias sp. foetus.

E. Forsfjellige Gjenstande i Spiritus til Supplering af det forhen Sfole Tilsendte.

Emys caspia.
 Æolidia papillosa.
 Tritonia arborescens.
 Ascidia clavata.
 Ascidia pyriformis.
 Botryllus sp.
 Nephthys coeca.
 Ascaris lumbricoides.
 Bothryocephalus microcephalus.
 Terebella sp.

Skolens Bibliothek

har erhøldt følgende Tilvæxt:

J. P. Münster, Kirkel. Leilighedstafer. I, 3 og II, 1—2.

— Prædikener, holdte i 1852 og 1853.

X. Stier, Neben d. G. Jesu, 2 Aufl. 5 - 6 Th.

R. Volkmann, Commentationes epicæ. 1854.

G. Curtius, Gegenwärt. Stand d. homerisch. Frage. 1854.

Euripidis tragoediæ, rec. A. Kirchhoff, v. 1.

Apollonii Argonaut. ed. Merkel. 1854.

Plat. res publ. ed. Orell. et Baiter. 2 ed. 1848.

Æ. Gerhard, griech. Mythol. I. 1854.

L. Preller, griech. Mythol. 1—2. 1854.

Sallustii Catil. ved O. Fibiger. 1854.

Göler, Kämpfe bei Dyrach. u. Pharf.

Madvig, lat. Sproglære, 3die Udg.

Wieseler, Denkmäler d. alt. Kunst, I og II, 1—4.

*) De ere nedlagte i 2 Magazinglas ubtagen den sidste (Carch. sp.), som er i et Glas for sig selv.

Becker's Verdenshist. 15de B.
 Fabricius, hist. Atlas, 7—8 Pl.
 N. M. Petersen, Danmarks Hist. i Hedenold. 2det Dpl. I, 2 og II, III.
 C. Paludan Müller, Grevens Feide, 2den D.
 Rohmann, Skldr. af d. nyeste Tids Hist. 6te D.
 Jagerslev, Europas Hist. i d. nyeste Tid.
 Marsberetn. fra d. kgl. Geheimearchiv. I, 2.
 Statistisk Tabelværk, ny Række. 4—8 B.

Zumboldt, Ansichten d. Natur. 3 Ausg. 1—2 B.
 Schleiden, Studien. Lpz. 1855.

Schiellerup, populær Astronomie, n. Atlas.

J. P. Münster, blandede Skrifter, 2den Afd. IV, 1.
 F. C. Sibbern, om Poesie og Konst. 2den Deel.
 J. M. Thiele, Thorvaldsen i Rom, II.
 N. M. Petersen, nordisk Mythologie. 1849.
 Worsaae, Afbildn. fra Mus. f. nord. Oldsager.
 Geijers samlede skrifter. Förre Afd. 7de B.
 Kugler, Gesch. d. Baukunst. 1ste Lief.
 Stahr, Lersv. 1ster Th.

K. v. Raumer, Gesch. d. Pädagogik. 2te Aufl. IV.

Nyt histor. Tidsskrift. V, 2 og VI, 1.
 Dansk Maanedsskrift ved Steenstrup. Jan.—Juni 1855.
 Nordisk Universitetstidsskr. 1—2 H.
 Jahns Jahrb. 69 B. 5—6 H. 70 B. 1—6 H. 71—72 B. 1—5
 H. Supplbd. 19 B. 3—4 H.
 Dversf. ov. Vidsk. Selsk. Forhandl. 1854, 1—8.

Univ. Progr. ved Kongens Fødselsdag 1854 (F. C. Petersen, Platons
 Forestillinger om Staternes Oprindelse, Statsforfatn. og Stats-
 bestyrelse).

Univ. Progr. ved Reformationsfesten 1854 (J. M. Velschow, Fe-
 merns statsretl. Forhold før 1326).

Det Kielske Univ. Progr. ved Kongens Fødselsdag 1854 (Forchhammer,
 topographia Thebarum heptapylarum).

S. Engelsfød, Anatom. klinisk Undersøg. om Tuberkuløsens Helbredel-
 sighed. Kbh. 1854. Doctordisputats.

M. Salomonsen, Uds. over Kbhvns Epidemier i d. sidste Halvdeel
 af det 18de Aarh. Kbh. 1854. Doctordisputats.

Bibliotheket har desuden faaet tilsendt Universitetets Lectionscataloger for Efteraarshalvaaret 1854 og Foraarsahalvaaret 1855 samt Examenstisterne for 1854, de i 1854 udg. Programmer fra Aalborg, Aarhus (Esk.), begge Borgerdydskolerne, Frederiksborg, Friis's Realskole, Herlufsholm, Kolding, Metropolitauskolen, Nykjøbing, Odense, Ribe, Roeskilde, Rønne, Sorø, v. Westens Institut, Viborg; ligeledes de i Kongeriget Preussen udg. Programmer for 1853.

Discipelbibliotheket

er blevet forøget med følgende Bøger:

Slors Haandbog i den danske Litteratur, 4de Udg. — A. Ingerslev og E. Solm, den peloponnesiske Krig, fortalt efter Thucydid og Xenophon. — Th. Lau, die Gracchen u. ihre Zeit. — G. Serg, Dramat. Værker, 2—8 B. — Standsconflicter. — Jaguskin, En Aften ved Rhodør. — De historiske Dyr, efter det Franske. — Folkekalender for Danmark, 1855.

IV. Beneficier.

Skoolestipendiets høieste Grad, 50 Rdl., nyde i dette Skoleaar G. M. Henningsen og P. G. Brahm; den mellemste Grad, 35 Rdl., H. Chr. Sorensen, W. Schousboe, H. P. Borring, J. P. Deigaard, J. Ch. Gedde, Fr. Dohn; den laveste Grad, 20 Rdl., Chr. F. Reiff, C. A. M. Feilberg, H. A. F. Raaschou, W. E. Gedde, F. C. J. Hübner. Fri Underviisning er tillagt: F. Wimmer, A. G. Kühnel, H. J. Møller, D. M. Farsøe, F. C. Andersen, J. B. Lind, T. Valle, L. E. Fog, J. Holm, W. A. Gedde; og som extraordinaire Gratistter: P. E. Th. Wolle, C. T. Bahnsen. Underviisning mod nedsat Betaling: G. N. Christensen, J. S. Grønholz, J. E. Bengen.

Det Moltkeske Legats to Renteportioner, paa 40 Rdl. hver, er tillagt J. Chr. Gedde og siden Nytaar L. M. F. Hofgaard.

Det Mallingske Legats Rente (67 Rdl. 48 Sk.) er tildeelt den i forrige Aar fra Skolen dimitterede C. F. Hornemann.

Renten af det Nijsenske Legat blev i December 1854 saaledes uddeelt:

Som Dpmuntring for Flid og god Dpfoersel tillagdes af Rentens Femtedeel, stor 101 Rdl. 32 Sk., J. Harthausen, W. Schousboe, J. H. Bagger, D. M. Farsøe, F. E. Andersen, M. Ch. L. Faber, B. Raaschou, J. M. Valeur hver 12 Rdl. 64 Sk.

Som Understøttelse for trængende og sædelige Disciple uddeeldes de fire Femtedele, 405 Rdl. 28 Sk., saaledes: G. M. Henningsen 65 Rdl. 23 Sk.; Chr. A. M. Feilberg, Fr. Dohn, J. Holm og C. E. Bahnsen hver 30 Rdl.; H. P. Borring, Chr. F. Reiff, J. P. Deigaard, H. J. Møller, L. Chr. Fog, B. E. Gedde, F. E. Hübner, G. N. Christensen, J. S. Grønholz, P. E. Th. Wølle og J. Ch. Bengen hver 20 Rdl.

Det tilkjendegaves Disciplene Henningsen, Reiff, Deigaard, Fog, Dohn, Hübner, Christensen og Bahnsen, at den dem tillagte Understøttelse tillige maatte betragtes som et Beviis paa Anerkjendelsen af deres særdeles Flid og gode Dpfoersel.

Renten af det Jesenske Legats Dplagscapital, c. 9 Rdl. hver Portion, nydes af Skolens Dimissus D. Strøm Thorsen og Disciplen B. Schousboe.

Renten af det Juulfske Legat, c. 30 Rdl. hver Portion, modtoges i 11 Juni Termin 1854 for sidste Gang af Skolens Dimissus Fr. Sophus Bretton og Fr. A. M. Allgaard.

V. Regnskabsvæsen.

Skolens Indtægter og Udgifter i Regnskabsaaaret fra
1ste April 1854 til 31te Marts 1855.

Indtægter:

1. Renter af Skolens Capitaler	1,768 Rbd.	41 Sk.
2. Fordebogsindtægter	12,049 —	30 —
3. Indtægter af Kirker og Præsteskald	13 —	„ —
4. Skolecontingenter	1,752 —	48 —
5. Indtægter fra Læsse	1,234 —	78 —
6. Extraordinaire Indtægter	32 —	79 —
7. Beholdning efter forrige Aars Regnskab	5,013 —	11 —
8. Restancer	10 —	„ —
9. Fjølge Decisionsposter	4 —	8 —
10. Indfriede Laan og refunderede Gagefor skud	637 —	48 —
11. Tilskud af den alm. Skolefond	180 —	„ —
	<hr/>	
	22,695 Rbd.	55 Sk.

Udgifter:

1. Gager	7,466 Rbd.	64 Sk.
2. Til Limestrere og for Extratimer	730 —	76 —
3. Bibliothek og videnskabelige Apparater	319 —	33 —
4. Bygningernes og Inventariets Vedligeholdelse	1,171 —	„ —
5. Brændsel og Belysning	236 —	78 —
6. Skatter og Afgifter	954 —	84 —
7. Regnskabsførelsen	288 —	14 —
8. Testamentariske Forpligtelser	180 —	„ —
9. Løbende og tilfældige Udgifter	419 —	„ —
10. Extraordinaire Udgifter	30 —	„ —
11. Fjølge Decisionsposter	4 —	82 —
12. Udfatte Capitaler og Gagefor skud	710 —	„ —
13. Afgivet Overtskud til den almindelige Skolefond	6,000 —	„ —
14. Restancer	10 —	„ —
15. Beholdning	4,174 —	8 —
	<hr/>	
	22,695 Rbd.	55 Sk.

VI. Examina.

A. Afgangsexamen.

1. Afgangsexamens første Deel underkastede sig i Aaret 1854 to af 6te Klasse's Disciple. Følgende Tabel indeholder deres Navne og Charakterer.

	Latst.	Frans.	Geo- graphie.	Natur- historie.
S. S. N. Sarthausen	mg.	mg.	mg.	mg.
P. G. E. Brahm	mg.	ug.	mg.	mg.

De her anførte Disciple bestode derefter saaledes ved Skolens Aarsexamen i de øvrige Fag, at de bleve opflyttede i 7de Klasse B.

Afgangsexamens anden Deel underkastede sig 4 Disciple. Resultaterne ere angivne paa en vedføjet Tabel.

2. Til Afgangsexamens første Deel have i aar indstillet sig 6 Disciple af 6te Klasse, nemlig Jesper Hannibal Stockfleth Jespersen, Wilhelm Carl Christian Schousboe, Wiggo Joachim Coelestinus Hindberg, Frederik Bimmer, Hafon Peter Borring og Christian Ditlew Smidth.

Til samme Examen's anden Deel have indstillet sig følgende Disciple, som udgjøre den øverste Afdeling af 7de Klasse (VII, A): Georg Henningsen, Christian Julius Thorup og Heinrich Christian Rasborg Sorensen.

1) Skriftlige Prover.

a) Ved Afgangseramens 1ste og 2den Deel.

Lørdagen den 23de Juni Kl. 9—1.	VII, A. Latinff Version.
	VI. Tydfk Stiil.
	Kl. 4—8. VII, A. Arithmetiff Dpgave.
Mandagen den 25de Juni Kl. 9—1.	VII, A. Danff. Stiil.
	Kl. 4—8. VII, A. Geometriff Dpgave.
Tirsdagen den 26de Juni Kl. 9—1.	VII, A. Latinff Stiil.

b) Ved Skolens Aarseramen.

Tirsdagen den 10de Juli.

Latinff Stiil 8—12. IV, V, og VI*).	Geometriff Udarbeidelse 2—6. VII, B.
Arithmetiff Udarbeidelse 8—12. VII, B.	Latinff Version 2—6. VI. Tydfk Stiil. 2—5. V.
Regning 8—10. III. — 10—12. I.	Regning 2—4. II.

Onsdagen den 11te Juli.

Danff Stiil 8—12. IV, V og VI. — — 9—12. I, II og III.	Mathematiff Udarbeidelfer 2—6. VI.
---	---------------------------------------

2) Mundtlige Prover.

Ved Afgangseramens 1ste og 2den Deel og ved Skolens Aarseramen.

Tirsdagen den 10de Juli.

2—3½. III. Geographie.	2—3½. I. Danff.
3½—5. I. Geographie.	4—6. II. Danff.

Onsdagen den 11te Juli.

2—3½. II. Geographie.	2—3½. III. Danff.	2—3½. IV. Naturhiff.
-----------------------	-------------------	----------------------

Fredagen den 13de Juli.

9—10. VI. Latin.	9—11. II. Franff.
10—12. V. Geographie.	11—12½. IV. Historie.
3—4. VII, B. Latin og Græff.	3—4½. II. Naturhiff.
5—6½. I. Religion.	4½—6. IV. Tydfk.

*) VII, B ffrev Dpgaverne i Moderemaaliet og Latin faammen med VII, A.

Løberdagen den 14de Juli.

9—10½. III. Historie.	9—10. VI. Græsk.
10½—12. IV. Fransk.	10—12. V. Religion.
3—4. VII, B. Religion og Hebraisk.	3—4½. III. Lybsk.
4—6. V. Fransk.	4½—5½. I. Naturhistorie.

Mandagen den 16de Juli.

9—10. VII, A. Religion.	9—10. VII, B. Matematik og Naturlære.
10—12. VI. Geographie.	11—1. VII, A. Arithmetik og Geometrie.
3—4. VII, A. Latin.	3—5. II. Religion.
4—6. VI. Lybsk.	5—6½. V. Arithmetik.

Tirsdagen den 17de Juli.

9—10. VII, A. Historie.	9—10. III. Latin.
10—12. V. Lybsk.	10—11. VII, A. Naturlære.
3—4. IV. Latin.	11—12½. VI. Naturhistorie.
4—5. VII, A. Græsk.	3—5. V. Geometrie.
5—6½. VI. Fransk.	5—6½. III. Religion.

Onsdagen den 18de Juli.

9—11. II. Historie.	9—11. V. Naturhistorie.
11—12. IV. Græsk.	11—12. VII, B. Historie.
3—5. III. Fransk.	3—5. IV. Matematik.
5—6½. I. Lybsk.	5—6. VI. Religion.

Torsdagen den 19de Juli.

9—10½. IV. Religion.	9—10½. III. Matematik.
10½—12½. V. Latin.	10½—12. VI. Historie.
	3—4. Sangprøve.
	4—6. Gymnastikprøve.

Fredagen den 20de Juli.

9—11. V. Græsk.	9—10½. III. Naturhistorie.
11—12½. VI. Geometrie.	10½—12. IV. Geographie.
3—4. VI. Arithmetik.	3—4. I. Historie.
4—6. II. Lybsk.	4—6. V. Historie.

Translocationshøitideligheden finder Sted Løverdagen den 21de Juli, Kl. 4 Eftermiddag. Sommerferien begynder den 23de Juli og varer til den 22de August, begge Dage medregnede. Den 23de August, Kl. 8 Form. prøves de til Doptagelse i Skolen anmeldte Disciple, og om Eftermiddagen Kl. 2 begynder Underviisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære den mundtlige Examination og Translocationshøitideligheden indbydes herved Disciplenes Forældre og Bærger samt Enhver, som interesserer sig for Skolens Virksomhed.

F. C. Olsen.

Charakterliste

over

den ved Viborg Kathedralskole i 1854 afholdte Afgangsexamen.

		Tydsf.	Fransf.	Geogra- phie.	Natur- historie.	Dansf.	Latin skriftlig.	Latin mundt.	Græsf.	Reli- gion.	Hi- storie.	Arith- metik.	Geome- trie.	Natur- lære.	Føved- Charakter.	De- braiff.
1	J. C. V. Schousbøe	mg.	mg.	mg.	ug.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	} Første Charakter.	—
2	C. F. Hornemann	mg.	mg.	ug.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	g.		} Første Charakter.
3	A. A. Buchwaldt	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	g.	g.	g.	g.	tg.	tg.	g.	} Anden Charakter.	
4	M. Kjeldsen	mg.	mg.	ug.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	tg.	g.	mg.		} Første Charakter.

De fire første Rubrikker indeholde Charaktererne ved Afgangsexamens 1ste Deel.